

Praktijkcompetenties SLO Uitdovend – DCs (Didactische Competentie Stage)

Inleiding

Arteveldehogeschool formuleerde elf opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) die richtinggevend zijn voor de manier waarop hun toekomstige leraren secundair onderwijs worden opgeleid, en die tegelijkertijd geënt zijn op de ‘basiscompetenties voor de leerkracht secundair onderwijs’, geformuleerd door de Vlaamse overheid. Deze OLR werden vertaald in concrete opleidingsdoelen, die moeten bereikt worden voor het eind van de opleiding. De opleidingsdoelen geformuleerd in dit document moeten worden nagestreefd en bereikt tijdens de praktijkcomponent van de opleiding.

Het document wordt gebruikt door stagebegeleiders van de opleiding en door (vak)mentoren van de stagescholen. Deze ‘standaard’ heeft twee voordelen: enerzijds biedt hij de mogelijkheid de vorderingen van de student in kaart te brengen om beter te kunnen begeleiden en anderzijds is het een referentiekader bij de beoordeling.

Een student zal, rekening houdend met de context van de stageplaats (schoolcultuur, op te nemen taken, afspraken, stageorganisatie...) niet steeds alle opleidingsdoelen in een reële context kunnen inoefenen. Binnen de opleiding wordt daarom de ondersteunende kennis, horend bij de opleidingsleerresultaten, in voldoende mate aangeboden. Een aantal opleidingsdoelen wordt binnen de opleiding ingeoeft en getraind.

Legende:

x	= moet verworven zijn op het einde van het stage-opleidingsonderdeel
E	= elementair = gericht op basiskennis en/of basisvaardigheden aanleren in eenvoudige leersituaties en aandacht voor attitudevorming
V	= verdiepend – verbredend = gericht op een doorgedreven integratie van de elementaire componenten. Hier worden aanvullende kennis, vaardigheden en attitudes aangeleerd die verbonden zijn aan meer gespecialiseerde of meer complexe contexten.
A	= autonoom – complex = gericht op het autonoom uitvoeren van beroepseigen activiteiten in een complexe context.

OLR 1 – De leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen

*De aspirant leraar ontwerpt **doelgericht** krachtige en stimulerende leeromgevingen. Hij gebruikt passende **en innovatieve** werkvormen en evaluatiemethodieken ter ondersteuning van het leer- en ontwikkelingsproces **en hanteert hierbij doelgericht ICT-toepassingen**. Hij neemt als uitgangspunt **de diversiteit van de klasgroep en de individuele leerling, overlegt vakoverschrijdend met collega's en speelt flexibel in op niet-vertrouwde of complexe onderwijssituaties**.*

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR1-E1	De student formuleert lesdoelen correct op basis van een concrete beginsituatie.	x
OLR1-E3	De student zet de didactische basisprincipes in met het oog op het realiseren van een krachtige leeromgeving voor elke lerende.	x
OLR1-E4	De student kiest bewust leerinhouden die relevant zijn voor de beginsituatie en de doelen.	x
OLR1-E5	De student structureert leerinhouden en vertaalt deze in leeractiviteiten.	x
OLR1-E7	De student heeft inzicht in groeperingsvormen en didactische werkvormen.	x

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR1-V1	De student neemt didactische beslissingen die bijdragen aan een krachtige en stimulerende leeromgeving.	x
OLR1-V2	De student kiest doelgericht evaluatievormen en stelt ze op in overleg met collega's.	x
OLR1-V3	De student integreert ICT en media in de onderwijspraktijk in functie van de beginsituatie en de doelen.	x
OLR1-V5	De student hanteert in overleg met collega's evaluatie- en observatievormen volgens de principes van 'breed observeren' om gegevens te verzamelen over leerprestaties, leervorderingen en attitudes van lerenden.	x
OLR1-V6	De student vertaalt kenmerken van effectief leren in concrete didactische activiteiten.	x
OLR1-V8	De student ontwikkelt didactisch materiaal dat beantwoordt aan noden en behoeften in de onderwijspraktijk.	x

Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR1-A1	De student stelt gedifferentieerde evaluatievormen op rekening houdend met kwaliteitscriteria en de actuele assessmentcultuur.	x
OLR1-A2	De student stuurt het didactische handelen bij op basis van observatie- en evaluatiegegevens van de lerenden en hun individuele leerbehoeften.	x
OLR1-A3	De student past kenmerken van effectief leren toe in concrete didactische activiteiten in een klassituatie.	x

OLR 2 – De leraar als opvoeder

*De aspirant leraar creëert een positief leer- en leefklimaat. Hij herkent de noden op vlak van lichamelijke en geestelijke gezondheid van de lerenden en speelt er gepast op in. Hij begeleidt attitudevorming **en een kritische en zelfredzame houding** bij leerlingen en bereidt ze **via verbondenheid en participatie in de eigen klasgroep** voor op het participeren in **een duurzame en leefbare samenleving**. **Vanuit interculturele en interlevensbeschouwelijke openheid** speelt hij gericht **en positief** in op diversiteit.*

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR2-E9	De student getuigt via voorbeeldgedrag van passende beroepsattitudes	x
OLR2-E10	De student heeft een open houding t.o.v. diversiteit.	x

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR2-V1	De student herkent met hulp van anderen signalen die wijzen op problematieken die zich kunnen voordoen tijdens de adolescentieperiode.	x
OLR2-V3	De student ondersteunt lerenden om hun eigen waarden te verduidelijken, te confronteren met alternatieven en indien gewenst bij te stellen.	x
OLR2-V4	De student stimuleert de lerenden tot een duurzaam en verbonden samenleven in de klas en op school.	x
OLR2-V5	De student stelt grenzen en handhaaft ze wanneer de positieve interactie en participatie in het gedrang komt.	x
OLR2-V7	De student leert lerenden kritisch en zinvol omgaan met informatie van en beïnvloeding door de media.	x

Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR2-A1	De student voert in samenspraak met anderen pedagogisch-didactische aanpassingen door om het leerproces van lerenden te optimaliseren en te evalueren.	x
OLR2-A2	De student creëert een open en veilige klassfeer waarin dilemma's, problemen, spanningen, conflicten in de klascontext bespreekbaar zijn.	x
OLR2-A3	De student wendt de aanwezige diversiteit constructief aan en integreert dit in het klasgebeuren.	x
OLR2-A4	De student vraagt hulp en/of overlegt met anderen om adequaat en discreet met problematieken van lerenden om te gaan.	x
OLR2-A5	De student wendt kennis over andere culturen en levensbeschouwingen aan in het klasgebeuren met respect voor de uniciteit van iedere individuele persoon.	x
OLR2-A6	De student bevordert i.s.m. collega's het welbevinden, de verbondenheid en de participatie van alle lerenden (ook lln. met specifieke onderwijsbehoeften) via principes van handelingsgericht werken.	x

OLR 3 – De leraar als inhoudelijk expert

*De aspirant leraar beheerst, actualiseert, verbreedt en verdiept zijn domeinspecifieke, vakinhoudelijke en vakdidactische expertise en **heeft hierbij aandacht voor de internationale context**. Hij gebruikt een correcte, gepaste en uitdagende taal die de lerende tot verdere ontwikkeling stimuleert en heeft hierbij **een positieve attitude ten aanzien van meertaligheid**. Hij **kan nieuwe kennis en inzichten kritisch evalueren, integreren en combineren in zijn praktijk en hiervoor doelgericht samenwerken met collega's**. Hij begeleidt lerenden in hun onderwijspad.*

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR3-E1	De student beheerst de domeinspecifieke, vakinhoudelijke en vakdidactische expertise.	x
OLR3-E2	De student beheerst de correcte vakterminologie.	x
OLR3-E3	De student hanteert een correcte, aantrekkelijke, begrijpelijke en verzorgde mondelinge en schriftelijke taal, met behulp van relevante taaltools.	x
OLR3-E4	De student hanteert relevante ICT-toepassingen (vakspecifiek, gebaseerd op ICT eindtermen ...)	x

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR3-V1	De student zet zijn vakdidactische kennis in om de leerinhouden gestructureerd te vertalen naar de lerenden.	x
OLR3-V2	De student heeft bij de domeinspecifieke, vakinhoudelijke en vakdidactische expertise aandacht voor de internationale context.	x
OLR3-V3	De student legt horizontale en verticale verbanden tussen inhouden uit het eigen vakgebied, en tussen die inhouden en de inhouden uit verwante vakgebieden en vakoverschrijdende domeinen.	x
OLR3-V4	De student houdt rekening met het taalbeheersingsniveau van de lerenden en geeft taalontwikkend les.	x
OLR3-V5	De student kan fundamentele assumpties aangaande het mens- of wereldbeeld binnen zijn vakgebied expliciteren en deze vooronderstellingen in een historische en culturele context plaatsen.	x

Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR3-A1	De student gebruikt een correcte, gepaste en uitdagende taal die de lerende tot verdere ontwikkeling stimuleert, met een positieve attitude naar meertaligheid.	x
OLR3-A2	De student gaat kritisch en spontaan op zoek naar nieuwe domeinspecifieke, vakinhoudelijke en vakdidactische kennis en inzichten en volgt recente ontwikkelingen.	x
OLR3-A3	De student kan nieuwe kennis en inzichten kritisch evalueren, integreren en combineren in zijn praktijk en hiervoor doelgericht samenwerken met collega's.	x
OLR3-A4	De student kan het eigen aanbod situeren in het geheel van het onderwijsaanbod met het oog op de begeleiding en oriëntering van de lerenden.	x

OLR 4 - De leraar als organisator

De aspirant leraar creëert **voor zichzelf en voor lerenden** een stimulerende, werkbare en veilige leef-, werk- of leerruimte. Hij gaat correct om met administratieve taken **en kan ICT-toepassingen inzetten om zijn job efficiënt uit te voeren**.

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR4-E2	De student geeft duidelijke instructies.	x
OLR4-E3	De student creëert een veilige leef-, werk- of leeromgeving voor alle lerenden.	x
OLR4-E4	De student voert administratieve taken uit en zet hiervoor doelgericht ICT-toepassingen in.	x

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR4-V2	De student stelt een haalbare planning op van zijn eigen taken en begrenst deze waar nodig in tijd, hoeveelheid...	x
OLR4-V3	De student kiest de meest geschikte digitale en technologische hulpmiddelen die nodig zijn om zijn job efficiënt uit te voeren.	x
OLR4-V4	De student creëert en beheert één of meerdere digitale profielen en bewaakt hierbij zijn eigen integriteit.	x
Doelen op autonoom en complex niveau		
OLR4-A1	De student creëert een gestructureerd en stimulerend speel-, leef-, werk- of leerklimaat, passend in de korte - en langtermijnplannen, vanuit het oogpunt van de leraar en de lerenden.	x
OLR4-A2	De student creëert voor zichzelf een efficiënte en leefbare werk- en leeromgeving naar aanpak, tijd en ruimte.	x

OLR 5 - De leraar als onderzoeker/innovator

*De aspirant leraar blijft de kwaliteit van zijn onderwijs ontwikkelen **vanuit een onderzoekende en zelfsturende grondhouding**. Hij reflecteert systematisch en kritisch over zijn eigen functioneren, zijn klas- en schoolpraktijk. Hij integreert inzichten van (praktijkgericht) wetenschappelijk onderzoek in zijn praktijk, voert praktijkgericht onderzoek in de eigen context uit en stuurt – in samenspraak met het (school)team- de praktijk bij.*

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR5-E1	De student toont een onderzoekende en zelfsturende grondhouding.	x
OLR5-E2	De student reflecteert systematisch en kritisch op de eigen onderwijspraktijk.	x
OLR5-E3	De student hanteert efficiënt verschillende soorten informatiebronnen van de mediatheek, bibliotheek, media, internet...	x
OLR5-E5	De student verwerkt informatie met correcte bronvermelding.	x

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR5-V1	De student stuurt op basis van reflectie en feedback zijn eigen functioneren bij.	x
OLR5-V3	De student wendt resultaten van relevant onderzoek en van vakdidactisch en vakinhoudelijk onderzoek aan in de onderwijspraktijk.	x
OLR5-V4	De student kiest technieken voor gegevensverzameling en -analyse en werkt deze uit in functie van het eigen praktijkonderzoek.	x

Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR5-A1	De student plant professionaliseringsinitiatieven die aansluiten bij de eigen leerstijl, de eigen talenten en de vooropgestelde professionaliseringsdoelen.	x

OLR 6 - De leraar als partner van ouders/verzorgers

De aspirant leraar beheerst **de communicatieve vaardigheden** om op een **verbindende** manier in gesprek te gaan met ouders en verzorgers. **Hij is bereid tot een brede dialoog** met oog voor de diversiteit en de complexiteit van de context **en handelt met respect voor de ander en zichzelf**.

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR6-E2	De student treedt elke gesprekspartner respectvol tegemoet.	x

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR6-V1	De student informeert zich gericht over de lerende en de context van de lerende.	x
OLR6-V2	De student ontwikkelt strategieën om te communiceren met ouders en verzorgers met diverse taalachtergronden.	x

Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR6-A1	De student communiceert schriftelijk met ouders en verzorgers op een respectvolle manier, met oog voor diversiteit.	x
OLR6-A2	De student gaat verbindend en waarderend in dialoog met ouders en verzorgers over de lerende in de onderwijscontext.	x
OLR6-A3	De student hanteert in de dialoog met ouders en verzorgers een werkbare balans tussen professionele distantie en persoonlijke betrokkenheid.	x

OLR 7 - De leraar als lid van een onderwijsteam

De aspirant leraar **werkt zowel autonoom als teamgericht. Hij werkt samen** en overlegt over de pedagogische en (vak)didactische opdracht en aanpak. Hij neemt in het schoolteam **vanuit een ondernemende houding** mee de verantwoordelijkheid op **om samen school te maken in functie van het pedagogisch project. Hij brengt hierbij respect op voor de normen, waarden en talenten van anderen.**

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR7-E1	De student communiceert in correct Nederlands zowel mondeling als schriftelijk met alle leden van een team.	x
OLR7-E2	De student levert een constructieve bijdrage aan vergaderingen en andere vormen van overleg om een team goed te laten functioneren	x

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR7-V1	<i>De student reflecteert over de pedagogische en (vak)didactische opdracht en aanpak in een team en maakt dit bespreekbaar.</i>	x
OLR7-V3	De student toont respect voor de normen, waarden en talenten van anderen in een team	x

Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR7-A1	De student reflecteert samen met collega's over het gezamenlijk functioneren van het onderwijsteam in functie van beoogde doelen en past zijn gedrag desgewenst aan.	x
OLR7-A2	De student neemt in het onderwijsteam vanuit een ondernemende houding de verantwoordelijkheid op om samen kwaliteitsvol onderwijs vorm te geven.	x

OLR 8 – De leraar als partner van externen

*De aspirant leraar communiceert en werkt samen met externe partners om het welbevinden en/of de leerkansen van de lerenden te verhogen. Hij **legt proactief en doelgericht contacten met externe partners met het oog op het uitbouwen van een duurzaam netwerk.***

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR8-V1	De student neemt verantwoordelijkheid op binnen een bestaande samenwerking met externe partners.	x
OLR8-V2	De student kan onder meer met het oog op gelijke onderwijskansen contacten leggen, communiceren en samenwerken met medewerkers uit de brede sociaal-culturele sector.	x
Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR8-A2	De student ziet en benut kansen in de brede schoolomgeving om de leer- en leefomgeving van lerenden te verbreden met als doel maximale ontwikkelingskansen.	x

OLR 9 - De leraar als lid van de onderwijsgemeenschap

De aspirant leraar **gaat constructief in debat over de maatschappelijke functie van het secundair onderwijs en zijn actieve rol hierin. Daarnaast neemt hij ook deel aan het maatschappelijk debat over ruimere onderwijskundige thema's, over het beroep van de leraar en zijn plaats in de samenleving, ook in internationaal perspectief.** Hij informeert zich gericht over zijn rechtspositie en die van de lerenden.

Doelen op elementair niveau		PR DCS
OLR9-E2	De student heeft inzicht in de maatschappelijke functie van het secundair onderwijs en de rol van de leerkracht hierin.	x

OLR 10 - Leraar als wereldburger

De aspirant leraar **verbreedt zijn blik en ontwikkelt vanuit zijn professionele identiteit een onderbouwd en beargumenteerd standpunt ten aanzien van actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen.**

Doelen op verbredend en verdiepend niveau		PR DCS
OLR10-V3	De student is zich bewust op welke manier de eigen acties en die van anderen consequenties hebben op het ecologische en maatschappelijke systeem.	x

Doelen op autonoom en complex niveau		PR DCS
OLR10-A1	De student gaat actief op zoek naar informatie over het perspectief van anderen, stelt het eigen referentiekader en wereldbeeld in vraag en stuurt bij indien nodig.	x
OLR10-A3	De student werkt samen met anderen om in het onderwijs duurzame ontwikkelingsdoelstellingen na te streven.	x